

Nr 37.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i villkoren för statsbidrag till vissa skeppsdockor.

(1:a avd.)

I proposition nr 10 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att tillsvidare eftergiva det av riksdagen vid beviljande av anslag till Aktiebolaget Lindholmen—Motalas torrdocka å Lindholmen i Göteborg samt Aktiebolaget Göteborgs skeppsdockors flytdocka i Göteborg fästade villkoret om Kungl. Maj:ts fastställelse av taxor för dockornas begagnande.

Den 20 december 1929 bemyndigade Kungl. Maj:t — i samband med beslut samma dag rörande förlängning tillsvidare av giltighetstiden för gällande reglemente och taxa för en var av följande dockor, nämligen skeppsdockorna å Beckholmen i Stockholm, Aktiebolaget Lindholmen—Motalas torrdocka å Lindholmen i Göteborg, Aktiebolaget Göteborgs skeppsdockors flytdocka i Göteborg och Malmö stads torrdockor i Malmö — kommerskollegium att verkställa utredning rörande ändrade reglementsbestämmelser för ifrågavarande dockanläggningar med särskilt beaktande av möjligheterna för en avveckling av nuvarande ordning med periodvis skeende fastställelse av taxor för deras begagnande eller ock, därest en dylik avveckling ej befunnas lämpligen kunna genomföras, för en övergång till ett system med taxavgifter, vilka uttryckligen angåves vara maximavgifter.

Till bestridande av kostnaderna för anläggning eller utvidgning av förenämnda dockor hava statsbidrag beviljats, beträffande skeppsdockorna å Beckholmen och Malmö stads torrdockor av Kungl. Maj:t från handels- och sjöfartsfonden samt beträffande de båda övriga av riksdagen. För samtliga dockor gälla vissa med statsbidragen förbundna villkor, bland annat att taxor för dockornas begagnande skola fastställas av Kungl. Maj:t och att viss förmånsrätt skall tillkomma kronans fartyg.

Efter det kommerskollegium erhållit omförmälda utredningsuppdrag, beredde kollegium Sveriges varvsindustrieförening tillfälle att till kollegium inkomma med av utredning åtföljt förslag i ämnet.

Till svar härå avgav *Sveriges varvsindustrieförening* den 3 oktober 1930

Bihang till riksdagens protokoll 1938. 6 saml. Nr 37—40.

yttrande och hemställde däri, att nu ifrågavarande docktaxor måtte helt slopas varigenom såväl statsmakterna som dockägarna befriades från det alldeles onödiga bestyr, som medföljde utredningar och yttranden vid slutet av de för docktaxornas giltighet i varje särskilt fall fastställda, dittills mycket korta tidsperioderna.

I utlåtande den 12 juni 1937 har *kommerskollegium* — med överlämnande av förslag till reglementen för ifrågavarande dockor — framhållit, att de av Kungl. Maj:t fastställda taxorna i själva verket vore och endast kunde vara att betrakta såsom innefattande maximitariffer. Det hade nämligen visat sig nödvändigt att tillämpa en prissättning, som anslutit sig till den allmänna marknadens, och då taxorna i regel, enligt föredetta räkenskaps-sammandrag, legat över den allmänna marknadens prissättning, framginge härav att om de fastställda taxesatserna överhuvud haft något prisreglerande inflytande, detta snarare varit i prisförhöjande än i prissänkande riktning. Kollegium anförde vidare:

Även om en dylik verkan av statens reglerande ingripande på förevarande område icke kunde direkt påvisas, låge det dock i sakens natur, att det icke kunde vara ett allmänt intresse att bibehålla en reglering, som, utan att kunna påvisas verka i egentlig mening prisreglerande, ens kunde befaras påverka prissättningen i höjande riktning. Skulle på grund av en inträffande omkostnadsstegring eller eljest de fastställda maximitarifferna komma att mera väsentligt understiga den allmänna marknadens, torde det under mera normala förhållanden icke heller ligga i det allmännas intresse att därigenom tvinga de statsunderstödda dockorna och dithörande varv att tillämpa taxesatser, som mer eller mindre avvika från den eljest gängse prissättningen på området och icke stode i riktigt förhållande till de med dock- och varvsrörelsen förbundna omkostnaderna. Taxebindning genom det allmännas mellankomst torde vara motiverad allenast såsom garanti mot uppskörtning eller oskäligen prissättning under krisartade förhållanden och syntes kollegium kunna och böra i princip inskränkas till dylika tillfällen.

Det torde alltså icke vara lämpligt eller eljest tillrådligt, att staten helt fränhände sig uppsiktsrätten över de statsunderstödda dockornas prispolitik. Om, såsom kollegium efter nu verkställd undersökning ville för sin del förordas, Kungl. Maj:t från viss tidpunkt upphävde gällande taxebestämmelser, i vad dessa avsåge själva taxesatserna, ansåge kollegium det lämpligt, att därvid uttryckligt förbehåll gjordes för framtida återupptagande vid behov av dylika taxesatsers fixerande.

I de överlämnade reglements-förslagen har i enlighet med vad sålunda anförts icke intagits något förslag till taxesatser utan i taxehänseende endast upptagits vissa allmänt hållna föreskrifter, däribland att kronans fartyg icke må i något fall avfordras höge avgift än som vid samma tid och under lika förhållanden debiteras enskilt fartyg.

Kollegium hemställde, att Kungl. Maj:t måtte till efterrättelse tillsvidare fastställa reglementen för ifrågavarande skeppsdockor i överensstämmelse med berörda förslag.

Marinförvaltningen, som den 15 oktober 1937 avgivit utlåtande i ärendet, har icke haft något att i sak erinra mot vad kommerskollegium föreslagit.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

Det vid beviljandet av statsbidragen till nu ifrågavarande dockor fästade villkoret om Kungl. Maj:ts fastställelse av taxor för dockornas begagnande har uppenbarligen tillkommit för att hindra att dockningsavgifterna sättas för höga. Av den förebragta utredningen framgår emellertid att en maximering av taxesatserna under normala förhållanden knappast har någon betydelse i detta hänseende. Däremot kan den tänkas hindra vederbörande dockägare att vid en omkastning i konjunkturerna tillämpa avgifter, som stå i rimlig proportion till de med rörelsen förenade omkostnaderna. Jag ansluter mig därför till kommerskollegii förslag, att de statsunderstödda dockorna i allmänhet lämnas frihet att själva bestämma sina taxesatser. Med hänsyn till vad kollegium anfört angående önskvärdheten av att staten under vissa omständigheter likväl äger möjlighet att öva inflytande å prissättningen, synes Kungl. Maj:t emellertid böra förbehållas rätt att ingripa i taxereglerande syfte, om förhållandena framdeles skulle giva anledning därtill. Likaledes förutsätter jag att, i enlighet med kollegii förslag, allmänt hållna taxeföreskrifter, såsom exempelvis stadgande därom att kronans fartyg ej må i taxehänseende behandlas sämre än enskildas, alltjämt böra meddelas.

Taxornas fastställande av Kungl. Maj:t utgör beträffande dockorna i Göteborg ett villkor, som vid statsbidragens beviljande uppställts av riksdagen, och kan ifrågavarande villkor sålunda beträffande dessa dockor icke eftergivas utan riksdagens medverkan. Innan förevarande ärende slutligen avgöres, torde därför riksdagens mening böra inhämtas.

På av departementschefen anförda skäl finner sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts föreliggande förslag.

Utskottet.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bemyndiga Kungl. Maj:t att tillsvidare eftergiva det av riksdagen vid beviljande av anslag till Aktiebolaget Lindholmen—Motalas torrdocka å Lindholmen i Göteborg samt Aktiebolaget Göteborgs skeppsdockors flytdocka i Göteborg fästade villkoret om Kungl. Maj:ts fastställelse av taxor för dockornas begagnande.

Stockholm den 18 februari 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar Nilsson i Gränebo, Johansson i Fredrikslund, Nilsson i Malmö, Svensson i Kompersmåla, Asplund, Borell, Bergström, Gustafsson i Benestad, Andrén, Jonsson i Lycksele och Englund; samt

från andra kammaren: herrar Råstock, Jansson i Falun, Magnusson i Skövde, Strindlund, Eriksson i Stockholm, Andersson i Höör, Jonsson i Eskilstuna, Svensson, Andersson i Prästbol, Ward, Holmdahl och Äqvist.